

FIȘA DISCIPLINEI
Istoria Bizanțului și a Sud-Estului Europei până la sfârșitul Evului Mediu

2022-2023

1. Date despre program

1.1	Instituția de învățământ superior	Universitatea din Pitești
1.2	Facultatea	Teologie, Litere, Istorie și Arte
1.3	Departamentul	Limbă, Literatură, Istorie și Arte
1.4	Domeniul de studii	Istorie
1.5	Ciclul de studii	Licență
1.6	Programul de studiu / calificarea	Zi/Istorie

2. Date despre disciplină

2.1	Denumirea disciplinei	<i>Istoria Bizanțului și a Sud-Estului Europei până la sfârșitul Evul Mediu</i>									
2.2	Titularul activităților de curs	Lector univ. dr. George Daniel Ungureanu									
2.3	Titularul activităților de seminar / laborator	Asist. Drd. Udrescu Vasile Ovidiu									
2.4	Anul de studii	I	2.5	Semestrul	II	2.6	Tipul de evaluare	E	2.7	Regimul disciplinei	O

3. Timpul total estimat

3.1	Număr de ore pe săptămână	4	3.2	din care curs	2	3.3	S / L / P	2
3.4	Total ore din planul de învăț.	56	3.5	din care curs	28	3.6	S / L / P	28
Distribuția fondului de timp alocat studiului individual (ore)								75
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								36
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								18
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii, eseuri								15
Tutorat								4
Examinări								2
Alte activități								-
3.7	Total ore studiu individual	75						
3.8	Total ore pe semestru	56						
3.9	Număr de credite	3						

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1	De curriculum	-
4.2	De competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1	De desfășurare a cursului	dotarea sălii de curs cu video-proiector, hărți istorice;
5.2	De desfășurare a laboratorului	dotarea cu ediții de izvoare documentare și narative; hărți istorice; dicționare și enciclopedii de specialitate;

6. Competențe specifice vizate

Competențe profesionale	• C1 Regăsirea informației despre trecutul istoric. • C2 Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor
Competențe transversale	• CT1 Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare, conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue. • CT2 Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. • CT3 Manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific.

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea studenților cu noțiuni și concepte istorice specifice istoriei medievale în general și istoriei bizantine în particular.
7.2 Obiectivele specifice	<u>A. Obiective cognitive</u> ▪ cunoașterea dimensiunilor spațiale și temporale ale istoriei bizantine și pe cele ale istoriei otomane ▪ cunoașterea și înțelegerea termenilor specifici, a conceptelor și a noțiunilor care definesc fenomene, procese sau realități din istoria Bizanțului și din Istoria Imperiului Otoman; ▪ înțelegerea strategiilor individuale și colective de politică externă în contextul relațiilor dintre Imperiul Bizantin și statele din sud-estul Europei, respectiv dintre Imperiul Otoman și statele sud-est europene. <u>B. Obiective procedurale</u> ▪ cunoașterea și analizarea realităților politice, economice și sociale din Bizanț și din Imperiul Otoman ▪ cunoașterea și analizarea ideologiei și structurilor instituționale din Bizanț și din Imperiul Otoman ▪ cunoașterea și analizarea raporturilor politice, economice și spirituale existente între Bizanț și statele Europei de sud-est, respectiv între Imperiul Otoman și statele sud-est europene; ▪ cunoașterea și utilizarea surselor și metodelor de cercetare a istoriei bizantine și a istoriei otomane; ▪ cunoașterea operelor fundamentale în domeniul cercetării istoriei bizantine și a istoriei otomane. <u>C. Obiective atitudinale</u> ▪ înțelegerea importanței evenimentelor și fenomenelor ce au marcat evoluția istorică a Europei sud-estice și răsăritene în Evul Mediu; ▪ cooperarea în echipe de lucru pentru rezolvarea diferitelor sarcini de învățare; ▪ valorificarea optimală și creativă a propriului potențial în cadrul activității de seminar; ▪ formarea și consolidarea spiritului critic și utilizarea acestuia în cadrul

activității științifice.

8. Conținuturi

8.1. Curs		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Preocupări vechi și noi cu privire la istoria Bizanțului	2	Prelegerea	Bibliografii orientative
2	Împărțirea Imperiului Roman 330-395	2	Prelegerea; problematizarea; dezbaterile.	Scurte prezentări în power-point pentru stimularea exercițiului reflectiv; folosirea hărților istorice.
3	Secolul invaziilor migratorilor și al luptelor cristologice 395-518	2		
4	Secolul lui Justinian 518-610	2		
5	Imperiul Bizantin între 610 și 717	2		
6	Epoca iconoclastă 717-843	2		
7	Imperiul Bizantin la apogeu 843-1025	2		
8	Criza veacului al XI-lea 1025-1081	2		
9	Imperiul Bizantin între 1081 și 1204	2		
10	Imperiul Latin de Constantinopol și alte state 1204-1261	2		
11	Dinastia Paleologilor 1261-1453	2		
12	Aspecte ale etnogenezelor balcanice	2		
13	Repere ale stăpânirii medievale la popoarele balcanice	2		
14	Stăpânirea otomană în Balcani	2		

Bibliografie:

Bibliografie orientativă:

AHRWEILER, Hélène, *Ideologia politică a Imperiului bizantin*, București, 2002.

BĂNESCU, Nicolae, *Istoria Imperiului bizantin*, vol. I, *Imperiul creștin și asaltul invaziilor (313-610)*, București, 2000.

BERNSTEIN, Serge, Pierre Milza, *Istoria Europei*, vol. II, Iași, 1998.

BICA, Ion *Istoria Imperiului Bizantin (324-1453)*, Pitești, 2002.

BRĂTIANU, Gh. I., *Études byzantines d'histoire économiques et sociale*, Paris, 1938.

IDEM, *Marea Neagră. De la origini până la cucerirea otomană*, Iași, 1999.

BECK, Hans-Georg, *Erotikon bizantin. Ortodoxie, literatură, societate*, București, Nemira, 2011.

BRÉHIER, Louis, *Civilizația bizantină*, București, 1994.

BREZEANU, Stelian, *O istorie a Imperiului bizantin*, București, 1981.

IDEM, *Istoria Bizanțului și a Europei medievale sud-estice*, București, 1993.

IDEM, *Istoria Imperiului Bizantin*, București, Meronia, 2005.

CAIRNS, Earle, *Creștinismul de-a lungul secolelor. O istorie a Bisericii creștine*, Chișinău, 1992.

CAVALLO, Guglielmo coord., *Omul bizantin*, Iași, 2000.

COLLINS, Roger, *Early Medieval Europe, 300-1000*, London, 1999.

DARROUZÈS, Jean, *Litterature et histoire des textes byzantins*, Bucarest, 1993.

DAȘKOV, S. B., *Dicționar de împărați bizantini*, București, 1999.

DELVOYE, Charles, *Arta bizantină*, București, 1976, 2 vol.

DIEHL, Charles, MERÇAIS, Ge., *Le monde oriental de 395 à 1081*, în *Histoire générale du Moyen Âge*, sub redacția lui G. Glotz, vol. III, Paris, 1944.

*** *Fontes Historiae Daco-Romanae (Izvoarele istoriei României)*, vol. II, *De la anul 300 până la anul 1000*, ediție de Haralambie Mihăescu, Gheorghe Ștefan, Radu Hâncu și Vladimir Iliescu, București, Academia Română, 1970.

*** *Fontes Historiae Daco-Romanae (Izvoarele istoriei României)*, vol. III, *Scritorii bizantini (sec. XI-XIV)*, ediție de Alexandru Elian și Nicolae-Șerban Tanașoca, București, Academia Română, 1975.

*** *Fontes Historiae Daco-Romanae (Izvoarele istoriei României)*, vol. IV, *Scriitori și acte bizantine (sec. IV-XV)*, ediție de Haralambie Mihăescu, Radu Lăzărescu, Nicolae-Șerban Tanașoca, Tudor Teoteoi, București, Academia Română, 1982.

GREGORY, Timothy E., *O istorie a Bizanțului*, Iași, Polirom, 2013.

KAPLAN, Michael, *Bizanț*, București, Nemira, 2010.

LEMERLE, Paul, *Istoria Bizanțului*, București, 1998.

MANOLESCU, Radu (coordonator), *Istoria medie universală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980 ;

MANTRAN, Robert (coordonator), *Istoria Imperiului Otoman*, traducere de Cristina BÎRSAN, București, Editura Bic All, 2001, 688p., III 24522

OBOLENSKY, Dimitri, *Un Commonwealth medieval: Bizanțul. Europa de Est, 500-1453*, București, 2001.

OSTROGORSKI, Georges, *Pour l'histoire de la féodalité byzantin*, Bruxelles, 1954.

IDEM, *Histoire de l'État Byzantin*, Paris, 1963.

PSELLOS, Mihail, *Cronografia. Un veac de istorie bizantină (976-1077)*, Iași, 1998.

RICHE, Paul, *Grandes invasions et empires (fin du IVe – deb. du XIe siècle)*, Paris, 1968.

ROUILLARD, G., *La vie rurale dans l'Empire Byzantin*, Paris, 1953.

RUNCIMAN, Steven, *Teocrația bizantină*, București, Nemira, 2012.

TREADGOLD, Warren, *O scurtă istorie a Bizanțului*, București, Artemis, 2008.

VEYNE, Paul, *Când lumea noastră a devenit creștină*, traducere de Claudiu Gaiu, București, Editura Tact, 2010 ;

ZAKYTHINOS, D. A., *Byzance: État-Société-Economie*, London, 1971.

8.2. Aplicații: Seminar / Laborator / Teme de casă		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Încercări de organizare a Bisericii Creștine. Sinoadele ecumenice	4	- dezbateri - aplicații - lucrul în grup.	referate fișe bibliografice note de lectură
2	Ierarhia bisericească și relațiile dintre Stat și Biserică în Bizanț (secolele VII-XV)	4		
3	Viața religioasă în Bizanț în Evul Mediu: centre spirituale în Orient; edificii religioase; liturghiile și slujba; cultul sfinților și al moaștelor; cultul icoanelor și disputele iconoclaste; ereziile; superstițiile.	4		
4	Viața de zi cu zi în Bizanț: căsătoria și familia; mode și veșminte; moravurile; ceremoniile Curții imperiale; edificii laice etc.	4		
5	Cultura bizantină: literatura, filosofia și științele, învățământul	4		
6	Arta bizantină: dimensiunile artei bizantine și răspândirea artei bizantine în Balcani, în Țările Române și în Rusia	4		
7	Bizanțul și Țările Române (secolele XIV-XV). Persistența mostenirii bizantine post 1453	4		

Bibliografie:

Bibliografie orientativă:

*** *Au nord et au sud du Danube/North and south of the Danube. Dynamiques, politiques, sociales et religieuses dans le passé/Political, social and religious aspects of the past*, edited by Snezhana Rakova and Gheorghe Lazăr, Editura Istros, Brăila, 2019.

BĂBUȘ, Emanoil, *Bizanțul, istorie și spiritualitate*, București, Sophia, 2007.

- BECK, Hans-Georg, *Erotikon bizantin. Ortodoxie, literatură, societate*, București, Nemira, 2011.
- BICA, I, *Istoria Imperiului Bizantin (324-1453)*, Pitești, 2002.
- BRÉHIER, Louis, *Civilizația bizantină*, București, 1994.
- BREZEANU, Stelian, *Istoria Bizanțului și a Europei medievale sud-estice*, București, 1993.
- IDEM, *Istoria Imperiului Bizantin*, București, Meronia, 2005.
- CAMERON, Averil, *Bizantinii. Stat, religie și viață cotidiană în Imperiul Bizantin*, Editura Polirom, Iași, 2020.
- DAMIAN, Oana, *Bizanțul la Dunărea de Jos (secolele VII-X)*, Editura Istros, Brăila, 2015.
- DUCELLIER, Alain, *Bizantinii. Istorie și cultură*, București, 1986.
- GRABAR, A., *Iconoclasmul bizantin*, București, Meridiane, 1991.
- GREGORY, Timothy E., *O istorie a Bizanțului*, Iași, Polirom, 2013.
- IORGA, N., *Études byzantines*, Bucarest, 1939-1940, 2 vol.
- IDEM, *Istoria vieții bizantine*, București, 1974.
- KAPLAN, Michael, *Bizanț*, București, Nemira, 2010.
- LEMERLE, Paul, *Istoria Bizanțului*, București, 1998.
- COMAN, Marian, *Putere și teritoriu. Țara Românească medievală (secolele XIV-XVI)*, Editura Polirom, Iași, 2013.
- MADGEARU, Alexandru, *Originea medievală a focarelor de conflict din Peninsula Balcanică*, București, Editura Corint, 2001.
- MURGESCU, Bogdan, *Țările Române între Imperiul Otoman și Europa creștină*, Editura Polirom, Iași, 2012.
- NEAGOE, Claudiu, *O istorie a Europei de la Antichitatea târzie până în jurul anului 1000*, București, 2011.
- REZACHEVICI, Constantin, *Istoria popoarelor vecine și neamul românesc în Evul Mediu*, București, 1998.
- STAVRIANOS, Leften S., *The Balkans since 1453*, New York-San Francisco-Chicago-Toronto-London, Holt, Rinehart & Winston, 1963, 970 p.
- SIMMS, Brendan, *Europa. Lupta pentru supremație de la 1453 până în prezent*, Editura Polirom, Iași, 2015.
- TUDORIE, Ionuț-Alexandru, *Autoritatea imperială în criză. Mihail al VIII-lea Paleologul (1258-1282) și raporturile Statului bizantin cu Biserica*, Editura Istros, Brăila, 2016.
- TREADGOLD, Warren, *Studies in Byzantine. Cultural History*, Editura Academiei Române, București-Brăila, 2015.
- VASILIEV, Aleksandr Aleksandrovicu, *Istoria Imperiului Bizantin*, Editura Polirom, Iași, 2010.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul aferent programului

În măsura posibilităților, studenții vor fi încurajați să participe la sesiuni științifice, la dezbateri pe probleme ale istoriei, civilizației și moștenirii bizantine, la lansări de carte etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Calitatea și coerența tratării subiectelor, în manieră explicativ-argumentativă	Examen scris	50%
10.5 Seminar / Laborator / Tema de casă	Analiza produselor, a intervențiilor studentului în activitățile de seminar și în evaluările periodice Analiza produselor, a intervențiilor	Examen parțial	10% 20%

	studentului în activitățile de seminar și în evaluările periodice Realizarea unui referat științific, pentru elaborarea căruia se vor folosi cel puțin 3 surse bibliografice	Evaluare orală Interpretarea unor surse istorice	20%
10.6 Standard minim de performanță	Cerințe pentru nota cinci Cunoștințe care dovedesc parcurgerea materiei, dar fără a demonstra abilități, priceperi sau deprinderi de lucru individual.		
10.7 Standard maxim de performanță	• Însușirea cunoștințelor care dovedesc parcurgerea materiei; • Formarea abilităților, priceperilor și deprinderilor de a obține informația, a o prelucra, de a ajunge la o perspectivă personală asupra problematicii; Capacitatea de a argumenta și de a elabora un material cu caracter științific.		

Data completării	Titular de curs:	Titular de seminar:	Data aprobării în Consiliul departamentului,	Director de departament, (prestator)	Director de departament, (beneficiar),
23.09. 2022	Lect.univ. dr. George Ungureanu	asist. univ. drd. Ovidiu Udrescu			

